

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет математики, природничих наук та технологій
Кафедра природничих наук і методик їхнього навчання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

д.п.н. проф. Сальник І. В.

«_____» _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

ОК 27 ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА З ФАХУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

(шифр, назва галузі)

Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

(шифр і назва спеціальності)

Освітня програма Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))

(назва)

Форма навчання денна

(денна, заочна,)

2022 – 2023 навчальний рік

Робоча програма пропедевтичної практики з фаху розроблена на основі освітньо-професійної програми “Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))” навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня “бакалавр” за спеціальністю 014.07. Середня освіта (Географія)

Розробники: Маслова Наталія Миколаївна, старший викладач кафедри природничих наук і методик їхнього навчання, кандидат географічних наук, доцент

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри природничих наук і методик їхнього навчання

Протокол від « 4 » _____ 08 _____ 2022 року № 1

Завідувач кафедри природничих наук і методик їхнього навчання

Сальник І. В.
(прізвище та ініціали)

Робоча програма пропедевтичної практики з фаху для студентів спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія) за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. – ЦДПУ імені В. Винниченка, 2022. – 22 с.

© Маслова Н. М., 2022 рік
© ЦДПУ імені В. Винниченка,
2022 рік

1. ВСТУП

Навчальна пропедевтична практика з фаху проводиться у закладах загальної середньої освіти та сприяє ознайомленню студентів з професійною діяльністю вчителя географії та англійської мови. Зміст практики узгоджується із вивченням теоретичного курсу методики навчання географії. Під час розв'язання конкретних завдань під час практики студенти ознайомляться зі шкільною документацією, поглиблюють та розширюють знання з методик навчання географії та англійської мови, навчаються спостерігати за освітнім процесом, аналізувати уроки географії, розробляти календарно-тематичні плани, конструювати уроки географії та англійської мови, працювати з навчально-методичною літературою тощо.

Важливість пропедевтичної практики з фаху для студентів педагогічних спеціальностей визначається тим, що під час неї вони поглянуть на освітній процес з позиції вчителя, поринуть в коло реальних проблем професійної діяльності вчителя географії та англійської мови, відвідають уроки досвідчених вчителів, розроблять власні конспекти уроків. В процесі виконання індивідуальних завдань, студенти вдосконалять уміння працювати з навчально-методичною літературою та іншими джерелами інформації, аналізувати, узагальнювати, систематизувати матеріал, висловлювати власні думки.

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання - доповідь на обрану методичну тему	Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)	Рік підготовки	
		4-й	-
Загальна кількість годин – 45		Семестр	
		7-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента – 45	Освітня програма: “Середня освіта (Географія та Мова і література (англійська))	Самостійна робота	
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	45 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
залік	-		

Тривалість навчальної пропедевтичної практики з фаху за навчальним планом – 1 тиждень.

Пропедевтична практика з фаху проводиться у закладах загальної середньої освіти м. Кропивницький або за місцем проживання чи постійної чи тимчасової роботи студента.

Можливі бази практик:

1. Комунальний заклад “Ліцей “Науковий” Міської ради міста “Кропивницького”.
2. Комунальний заклад "Ліцей "Центральний" Кропивницької міської ради"
3. Комунальний заклад "Ліцей " Лідер" Кропивницької міської ради"
4. Комунальний заклад "Академічна гімназія Кропивницької міської ради"
5. Комунальний заклад «Подільська гімназія Кропивницької міської ради»
6. Комунальний заклад "Навчально-виховний комплекс "Спеціалізований загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів № 26 - дошкільний навчальний заклад - дитячий юнацький центр "Зорецвіт" Кіровоградської міської ради Кіровоградської області"
7. Комунальний заклад "Гімназія "Сучасник" Кропивницької міської ради"
8. Комунальний заклад "Інноваційна гімназія Кропивницької міської ради"

Відповідно до розпорядження № 1 навчально-методичного відділу Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка від 21 вересня 2022 року в умовах воєнного стану проходження навчальної (пропедевтичної) практики передбачено у дистанційному форматі.

Безпосереднє керівництво практикою здійснює викладач випускової кафедри.

Обов’язки керівника пропедевтичної практики з фаху:

- розробка робочої програми практики, змісту, завдань та критеріїв оцінювання практики;
- організація, безпосереднє керівництво і контроль за роботою студентів-практикантів;
- організація спостереження і проведення аналізу педагогічного процесу;
- актуалізація теоретичних знань та практичних умінь студентів з методики навчання географії;
- консультування студентів з питань практики;
- збір, перевірка та оцінювання виконаних завдань та звітної документації з практики.

Обов’язки здобувачів вищої освіти при проходженні практики:

- виконувати передбачені програмою практики завдання;
- вести облік виконаної роботи;
- спостерігати за освітнім процесом;
- аналізувати відвідані уроки та переглянуті відеоуроки;
- оформлювати звітну документацію;
- підготувати звіт про виконану роботу.

2. Мета та завдання практики

Мета пропедевтичної практики з фаху: ознайомити студентів із веденням шкільної документації, підготувати до осмислення основ курсу методик навчання географії та англійської мови, до виконання функцій учителя географії та англійської мови закладів загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- ознайомити студентів з особливостями роботи закладу загальної середньої освіти, реалізацією положень Концепції Нової української школи (особливо в частині нового змісту освіти, формування ключових компетентностей та наскрізних умінь), останніми змінами до навчальних програм та підручників з географії);

- закріпити, розширити та поглибити теоретичні знання та практичні уміння, отримані в процесі вивчення методик навчання географії та англійської мови;

- формувати уміння аналізувати сайт закладу загальної середньої освіти, виявляти особливості організації освітнього процесу (в т.ч. під час дистанційного навчання) в конкретному освітньому закладі;

- формувати уміння ведення шкільної документації;

- ознайомити з професійними обов'язками вчителя географії та англійської мови, особливостями його роботи під час дистанційного навчання;

- формувати уміння спостерігати за освітнім процесом та аналізувати уроки географії та англійської мови (в т.ч. онлайн-уроки, відеоуроки);

- вдосконалити уміння складати календарно-тематичні плани роботи вчителя та плани-конспекти уроків;

- формувати уміння здійснювати огляд науково-публіцистичної літератури, навчально-методичних ресурсів з метою підготовки доповідей методичної тематики;

- виховувати у студентів потребу в безперервній педагогічній самоосвіті.

В процесі проходження пропедевтичної практики з фаху у студентів формуються такі **компетентності**:

Інтегральна: здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх, географічних та філологічних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі; застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.

загальні	фахові
Системні компетентності: ЗК2 – здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються. ЗК3 – здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної	ФК4 – володіння методикою географічних та педагогічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності. ФК5 – здатність до виконання функціональних обов'язків вчителя географії та класного керівника, педагогічного

діяльності.

ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

ЗК5 – здатність застосовувати набуті знання на практиці, критично сприймати інформацію, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Інструментальні компетентності:

ЗК8 – здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Міжособистісні компетентності:

ЗК11 – навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати автономно та в команді.

ЗК12 – здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів), дотримуватися гендерної рівності, позитивно ставитися до представників інших культур, застосовувати соціальні навички (soft skills).

мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу, моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту.

ФК6 – здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, управляти учнівським колективом, комунікувати зі спільнотами, організувати комунікацію учнів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей.

ФК7 – здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.

ФК8 – здатність планувати та конструювати процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з врахуванням гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, у тому числі й інформаційних; здатність реалізовувати краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

ФКДС1 - Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії світової літератури в практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.

ФКДС2 - Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови та літератури на підставі

	передового вітчизняного й міжнародного досвіду, доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з англійської мови та літератури. ФКДС4 - Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, англійською мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

Очікувані програмні результати навчання:

Знання і розуміння

Студент:

ПРН4 – *знає* психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі, вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в загальноосвітньому навчальному закладі;

ПРНДС6 - *Знає, розуміє і демонструє здатність реалізувати* теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та літератури в базовій середній школі.

Уміння

Студент:

ПРН11 – *виконує* польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, *інтерпретує* отримані результати досліджень, *застосовує* їх у професійній діяльності;

ПРН12 – *застосовує* набуті географічні та психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики й освітні технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу, відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» основної (базової) середньої школи;

ПРН13 – *виконує* функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, *аналізує* педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, *планує* навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, *застосовує* індивідуальний підхід, *дотримується* педагогічного такту.

ПРН14 – *застосовує* методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, *прогнозує* розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, *створює* сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, *управляє* учнівським колективом, здатен до комунікації зі спільнотами;

ПРН16 – планує та конструює процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з урахуванням гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, у тому числі й інформаційних; реалізує краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

Комунікація

Студент:

ПРН17 – *організовує* співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності;

ПРН18 – *розуміє* значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності.

Автономія і відповідальність

Студент:

ПРН19 – самостійно *організовує* процес навчання, *забезпечує* рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

3. Вимоги до баз практики

Базами проведення практики можуть бути заклади загальної середньої освіти різних типів.

Вимоги до баз практики:

- види діяльності організації (установи) повинні відповідати спеціальності, за якою здійснюється підготовка фахівців;
- організація (установа) має бути здатна забезпечити виконання програми практики (у тому числі для студентів з особливими потребами);
- організація (установа) здатна забезпечити кваліфіковане керівництво практикою студентів;
- організація (установа) здатна забезпечити дотримання норм охорони праці та санітарної гігієни;
- можливість надання студентам права користуватися бібліотекою, лабораторіями, шкільною документацією, необхідною для виконання програми практики;
- здатність інформаційного забезпечення практикантів новітніми технологіями, які використовуються в галузі;
- можливість наступного працевлаштування випускників університету (на загальних підставах при наявності вакансій).

Визначення баз практики здійснюється ректоратом університету на основі договорів про практичну підготовку з підприємствами, організаціями, установами, фізичними особами незалежно від їх організаційно-правових форм і

форм власності. При наявності в університеті регіональних замовлень на підготовку фахівців перелік баз практики надають органи, які формували ці замовлення. У випадку підготовки фахівців за цільовими договорами (контрактами) з підприємствами, організаціями, установами, фізичними особами бази практик можуть передбачатись цими договорами (контрактами).

Студенти заочної форми навчання можуть самостійно або за рекомендацією кафедри або факультету підбирати для себе базу практики і пропонувати її для використання.

В особливих випадках студенти можуть самостійно за погодженням з керівництвом університету обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення (за умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

З базами практики університет завчасно укладає договір на проведення практики. На основі укладеного довгострокового чи короткострокового договору, студентів/групі студентів видається направлення на практику. Проходження практики студентів оформляється відповідним наказом по університету.

4. Організація проведення практики

В організації і проведенні практики виділяють три етапи: підготовчий етап, власне проведення практики та заключний етап.

I. Підготовчий етап

Робота керівника педагогічної практики на цьому етапі включає:

- підбір базових закладів загальної середньої освіти для проходження практики студентами;
- проведення інструктажу з техніки безпеки.
- проведення настановної конференції з пропедевтичної практики з фаху.

II. Проведення практики

Зміст роботи

з/п	Назва теми	Кількість годин
День перший	1. Настановча конференція з пропедевтичної практики з фаху. 2. Складання індивідуального графіка проходження практики. 3. Ознайомлення зі шкільною документацією та правилами її оформлення. 4. Аналіз навчальної програми з географії (в редакції 2022 р.) та англійської мови з метою виявлення останніх змін. 5. Аналіз сайту одного із закладів середньої освіти області.	9
День другий	1. Відвідування онлайн-уроку географії 2. Аналіз відвіданого уроку. 3. Розробка календарно-тематичного плану до одного з розділів навчальної програми з географії (6-9 класи).	9

	4. Розробка календарно-тематичного плану до одного з розділів навчальної програми з англійської мови для учнів 6-9 класів (за вибором)	
День третій	1. Відвідування онлайн-уроку англійської мови. 2. Аналіз відвіданого уроку. 3. Перегляд відеоуроків географії. 4. Аналіз одного з переглянутих відеоуроків. 5. Підготовка власної розробки конспекту уроку географії.	9
День четвертий	1. Огляд науково-публіцистичної літератури, навчально-методичних ресурсів з обраної теми для індивідуальних творчих завдань. 2. Виконання творчого індивідуального завдання з обраної методичної теми. 3. Перегляд відеоуроків англійської мови. 4. Аналіз одного з переглянутих відеоуроків. 5. Підготовка конспекту уроку з англійської мови.	9
День п'ятий	1. Відвідування онлайн-уроку географії. 2. Аналіз відвіданого уроку. 3. Підготовка звітної документації.	9
	Разом	45

III. Заключний етап практики

Підведення підсумків педагогічної практики здійснюється *на підсумковій конференції*.

Протягом двох днів після завершення практики студенти здають звітну документацію керівнику практики.

Підсумкова конференція з практики проводиться не пізніше, ніж через 10 днів після завершення практики. На підсумковій конференції студенти представляють тематичні доповіді з обраних питань методики навчання географії.

5. Зміст діяльності студента-практиканта

Зміст пропедевтичної практики з фаху визначають **три модулі**:

- організаційний;
- методичний;
- аналітичний.

Зміст основних модулів практики:

I. Організаційний модуль

1. Ознайомлення із завданнями та змістом практики. Участь у настановчій конференції з практики. Ознайомлення з метою, завданнями і змістом пропедевтичної практики з фаху, змістом роботи на кожен день практики, вимогами до оформлення звітної документації тощо. Визначення правил поведінки при відвідуванні онлайн-уроків у закладі освіти, прав й обов'язків студентів-практикантів.

2. Знайомство з базою практики. Ознайомлення з матеріалами сайту закладу загальної середньої освіти. Розподіл студентів-практикантів за класами для спостереження за освітнім процесом та відвідування онлайн-уроків.

3. Консультації із керівником практики для вирішення поточних питань.

4. Оформлення звіту про результати пропедевтичної практики.

5. Участь у підсумковій конференції з практики та презентація результатів пропедевтичної практики.

II. Методичний модуль

1. Ознайомлення з особливостями роботи закладу загальної середньої освіти, реалізацією положень Концепції Нової української школи (особливо в частині нового змісту освіти, формування ключових компетентностей та наскрізних умінь), останніми змінами до навчальних програм та підручників з географії.

2. Ознайомлення зі шкільною документацією та правилами її оформлення.

3. Ознайомитися з особливостями роботи вчителя географії та англійської мови, в т.ч. під час дистанційного навчання.

4. Відвідування онлайн-уроків географії та англійської мови в закладі загальної середньої освіти та перегляд відеоуроків географії.

5. Складання календарно-тематичного плану до одного з розділів навчальної програми з географії та англійської мови(6-9 класи).

6. Розробка планів-конспектів уроків географії та англійської мови з використанням інноваційних технологій навчання.

7. Виконання індивідуального творчого завдання методичного спрямування (доповідь).

III. Аналітичний модуль

1. Аналіз сайту одного з закладів загальної середньої освіти у своєму регіоні. З'ясування історії, традицій, основних завдань і напрямів роботи, режиму роботи та матеріальної бази закладу; кадрового складу педагогічного колективу і контингенту учнів, діючих методичних об'єднань вчителів; особливостей організації освітнього процесу під час дистанційного навчання; напрямів і форм позаурочної роботи (наявність органів учнівського самоврядування, осередків дитячих і юнацьких громадських організацій, гуртків, секцій, творчих колективів) тощо. Аналіз організації освітнього процесу в школі в умовах дистанційного навчання. Аналіз матеріалів для дистанційного навчання географії та англійської мови.

2. Аналіз навчальної програми з географії (в редакції 2022 р.) та англійської мови з метою виявлення останніх змін.

3. Аналіз відвіданих онлайн-уроків географії та англійської мови.

4. Аналіз відеоуроків географії та англійської мови.

5. Огляд науково-публіцистичної літератури, навчально-методичних ресурсів з обраної теми для індивідуальних творчих завдань.

Перелік звітної документації з пропедевтичної практики з фаху:

1. Індивідуальний графік проходження практики

2. Аналіз навчальної програми з географії (із зазначенням внесених у 2022 р. змін до програми) та навчальної програми з англійської мови для одного з 6-9 класів за вибором.
3. Аналіз сайту одного із закладів середньої освіти.
4. Письмовий аналіз двох з відвіданих уроків географії та одного уроку англійської мови (за схемою).
5. Письмовий аналіз відеоуроків географії та англійської мови (за схемою).
6. Календарно-тематичний план до одного з розділів навчальної програми з географії та англійської мови (6-9 класи).
7. План-конспект уроку географії та англійської мови з використанням інноваційних технологій навчання.
8. Індивідуальне творче завдання – результати науково-дослідної роботи (доповідь з обраної теми).
9. Звіт про проходження пропедевтичної практики (за загальною схемою).

Кожен документ прикріплюється у відповідну закладку із завданням у Гуглкласі з пропедевтичної практики з фаху, а також подається у роздрукованому вигляді на кафедру.

До підсумкової конференції з пропедевтичної практики готується доповідь з презентацією з теми індивідуального творчого завдання.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання для студентів під час пропедевтичної практики з фаху мають на меті надбання студентами вмінь та навичок здійснювати огляд науково-публіцистичної, навчально-методичної літератури з окремо взятої методичної проблематики та підготовку наукової доповіді з теми.

Студент обирає тему індивідуального завдання самостійно.

Перелік індивідуальних творчих завдань:

1. Створення простору для організації дистанційного навчання географії в школі.
2. Методичні особливості онлайн-уроків географії / англійської мови.
3. Блог вчителя географії / англійської мови як форма онлайн-комунікації в освітньому процесі.
4. Застосування мобільних застосунків в процесі навчання географії / англійської мови.
5. Методика роботи з електронним ресурсом ClassDojo в процесі навчання географії.
6. Застосування електронної платформи Classtime з метою контролю знань учнів з географії / англійської мови.
7. Можливості застосування інтерактивних вправ з онлайн-сервісу LearningApps.org в процесі навчання географії.
8. Методика роботи з віртуальною дошкою Padlet в процесі навчання географії / англійської мови.
9. Методика роботи з цифровими інструментами для створення відеороликів для учнів з географії / англійської мови.
10. Робота з онлайн-дошкою Jamboard на уроці географії / англійської мови.

11. Застосування інтерактивних сервісів для миттєвого опитування на уроках географії.
12. Застосування інтерактивних вправ з онлайн-сервісу Seterra в процесі навчання географії.
13. Технологія «Створення ситуації успіху» на уроках географії.
14. Застосування технологій майндмеппінгу (створення ментальних карт) в процесі навчання географії.
15. Кейс-технології (case study) на уроках географії / англійської мови.
16. Технологія сугестивного навчання на уроках географії / англійської мови.
17. Методика застосування групової роботи учнів на уроках географії / англійської мови.
18. Проблемне навчання на уроках географії.
19. Методи і прийоми розвитку критичного мислення на уроках географії.
20. Формування картографічних компетентностей в процесі навчання географії.
21. Методика організації та проведення практичних робіт з географії.
22. Методичні особливості запровадження індивідуального та диференційованого підходу в процесі викладання шкільних курсів географії.
23. Шляхи активізації учнів в процесі навчання географії / англійської мови в основній школі.
24. Розвиток творчих здібностей школярів в процесі вивчення шкільних курсів географії.
25. Методика проведення нестандартних уроків географії / англійської мови.
26. Дидактичні ігри на уроках географії як форма навчання учня НУШ.
27. Інтерактивні технології на уроках географії / англійської мови.
28. Організація науково-дослідницької роботи учнів з географії.
29. Патріотичне виховання учнів на уроках географії.
30. Екологічне виховання на уроках географії.

7. Вимоги до звіту про практику

Звіт про проходження студентами пропедевтичної практики з фаху оформлюється за загальною схемою. У звіті відображаються всі напрямки роботи під час практики. Звіти з практики зберігаються на випускаючій кафедрі упродовж трьох років.

Орієнтовна схема звіту студента з пропедевтичної практики з фаху

I. Організаційний модуль

1. Чи брали Ви участь в настановчій конференції з практики?
2. Які мета, завдання та зміст практики?
3. Яка база практики?
4. В якому форматі проходила практика?
5. Яка тема Вашої доповіді на підсумковій конференції?

II. Методичний модуль

1. Які особливості організації освітнього процесу виявлено на основі аналізу сайту школи? Чи належним чином організоване дистанційне навчання в

школі? Чи є на сайті методичні розробки вчителів географії та англійської мови?

2. Чи ознайомилися Ви зі шкільною документацією та правилами її оформлення?
3. Скільки онлайн-уроків географії та англійської мови відвідано в період практики?
4. Скільки переглянуто відеоуроків географії та англійської мови?
5. З якого розділу та шкільного курсу географії та англійської мови розроблено календарно-тематичне планування?
6. З якої теми розроблено план-конспект уроку з географії та англійської мови? Застосування яких інноваційних технологій в ньому передбачено?
7. Яку тему Ви обрали для виконання індивідуального творчого завдання методичного спрямування? Поясніть свій вибір. Який обсяг підготовленої Вами наукової доповіді з обраної теми?

III. Аналітичний модуль

1. Сайт якого з закладів загальної середньої освіти Ви аналізували? Чи є там вся необхідна для аналізу інформація? Чи вдалося Вам ознайомитися з історією, традиціями, напрямками роботи, режимом роботи та матеріальною базою закладу? Який висновок про кадровий склад педагогічного колективу і контингент учнів можна зробити на основі сайту? Чи діє в школі методичне об'єднання вчителів географії? Чи активні в школі органи учнівського самоврядування? Які є гуртки, секції, творчі колективи? Чи достатнє методичне забезпечення дистанційного навчання географії та англійської мови в цьому закладі?
2. Які основні зміни виявлено в процесі аналізу навчальних програм з географії та англійської мови?
3. Скільки онлайн-уроків та відеоуроків географії та англійської мови Ви проаналізували?
4. Які інформаційні джерела та літературу Ви опрацювали в процесі виконання індивідуального творчого завдання?

IV. Висновки

1. Чи досягнуто головну мету пропедевтичної практики з фаху?
2. Чи осмислили Ви глибше курс методик навчання географії та англійської мови в процесі проходження пропедевтичної практики?
3. Чи ознайомилися Ви детальніше з професійними обов'язками вчителя географії та англійської мови?
4. Чи вдосконалили Ви уміння планувати роботу вчителя, конструювати уроки географії та англійської мови?
5. Чи дізналися Ви більше про особливості дистанційного навчання та онлайн-уроків географії та англійської мови?
6. Які, на Вашу думку, необхідно внести корективи в робочу програму пропедевтичної практики з фаху?

8. Підведення підсумків практики

Протягом двох днів після завершення практики студенти здають звітну документацію керівнику практики. Документи треба прикріпити до відповідних

завдань у Гуглкласі з пропедевтичної практики з фаху та подати в роздрукованому вигляді на кафедру.

Підведення підсумків педагогічної практики здійснюється *на підсумковій конференції*. Підсумкова конференція з практики проводиться не пізніше, ніж через 10 днів після завершення практики. На підсумковій конференції студенти захищають результати практики та представляють тематичні доповіді з обраних питань методики навчання географії.

Залік за практику виставляється на підставі сумарної кількості балів, яку отримали студенти за всі завдання практики та за умови виконання завдань всіх трьох модулів практики.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики за індивідуальним графіком. При цьому студент пише заяву на ім'я декана з проханням організувати йому практику повторно із зазначенням причини. В разі задоволення прохання, подається службова записка декана ректорові, на підставі чого видається наказ про проходження практики студентом повторно.

Керівник практики кафедри подає керівнику виробничої практики університету узагальнений звіт про проходження практики студентами факультету.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри, вченої ради факультету та вченої ради університету. Особлива увага приділяється аналізу результатів практики, висновків і пропозицій, які слід врахувати з метою вдосконалення організації практики.

Звітну документацію з практики зберігають на кафедрі протягом 1 року від дня захисту.

Звіт з практики студентів зберігається упродовж трьох років на кафедрі.

9. Критерії оцінювання, форми і методи контролю, порядок проведення захисту звітів

Методи навчання:

- словесні – розповідь, пояснення, бесіда, дискусія;
- наочні – спостереження, демонстрація, ілюстрація;
- практичні – аналіз навчальних програм, підручників, планів роботи, відвіданих чи проведених уроків тощо; розробка планів-конспектів та проведення уроків, позакласних, виховних заходів; ведення щоденників практики; психологічні спостереження; складання психологічної характеристики особистості учня; проведення профорієнтаційної роботи; складання звітів з практики, підготовка доповідей та презентацій тощо.

Методи під час дистанційного навчання:

- телекомунікаційні (інтерактивні комп'ютерні відеоконференції, on-line консультації, самостійна робота студентів з використанням освітньої платформи Google Classroom та месенджерів (Telegram, Viber).
- аналіз сайтів шкіл, навчальних програм, підручників, планів роботи шкіл;
- відвідування онлайн-уроків, перегляд відеоуроків;

- аналіз онлайн-уроків та відео-уроків,
- розробка календарно-тематичних планів, планів-конспектів уроків;
- робота з інформаційними джерелами, підготовка доповідей, презентацій тощо.

Поточне оцінювання: оцінювання календарно-тематичних планів, планів конспектів уроків; письмових аналізів навчальної програми, шкільної документації, відвіданих уроків; оцінювання виконаних індивідуальних завдань (доповіді та/або презентації) та звітної документації.

Оцінювання під час дистанційного навчання: оцінювання аналізу сайтів шкіл, навчальних програм; оцінювання календарно-тематичних планів та планів-конспектів уроків; аналізу відвіданих онлайн-уроків, відеоуроків; оцінювання виконаних індивідуальних завдань (доповіді та/або презентації) та звітної документації.

Підсумкове оцінювання. За результатами пропедевтичної практики з фаху виставляється **залік** за національною шкалою (5,4,3,2) та шкалою ECTS відповідно до набраної кількості балів.

Загальна оцінка за педагогічну практику являє собою суму балів, отриманих за результатами виконання усіх видів завдань з 3-х модулів: методичного, аналітичного та організаційного. Розподіл балів між компонентами наступний:

- організаційний – 15 балів
- методичний – 40 балів;
- аналітичний – 45 балів.

Розподіл балів в межах модулів:

I. Організаційний модуль

1. Участь у настановчій конференції, активність під час практики, відвідування консультацій — до 5 балів.
2. Звіту про результати пропедевтичної практики — 5 балів.
3. Доповідь на підсумковій конференції з практики — 5 балів.

II. Методичний модуль

1. Календарно-тематичний план до одного з розділів навчальної програми з географії та англійської мови (6-9 класи) — 5 балів.
2. Плану-конспект урок географії та англійської мови з використанням інноваційних технологій навчання — 15 балів.
3. Виконання індивідуального творчого завдання методичного спрямування (доповідь) 20.

III. Аналітичний модуль

1. Аналіз сайту закладу загальної середньої освіти — 5 балів.
2. Аналіз навчальної програми з географії (в редакції 2022 р.) та англійської мови з метою виявлення останніх змін — 5 балів.
3. Аналіз відвіданих онлайн-уроків географії та англійської мови - 20 балів (2 уроки — по 10 балів).
4. Аналіз відеоуроків географії та англійської мови— 10 балів.
5. Огляд науково-публіцистичної літератури, навчально-методичних ресурсів з обраної теми для індивідуальних творчих завдань — 5 балів.

Критерії оцінювання завдань пропедевтичної практики з фаху

*Критерії завдань з англійської мови розробляються кафедрою германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання

Критерії оцінювання конспектів уроків з географії

12-15 балів ставиться, якщо студент:

- володіє глибокими знаннями з географічних дисциплін та методики викладання географії;
- володіє знаннями та методикою використання сучасних технологій навчання на уроках географії;
- ефективно застосовує різні методи, прийоми і засоби навчання географії;
- володіє методикою організації навчально-виховної роботи з географії з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

У студента розвинені професійні компетенції:

проектувальні:

- уміє здійснювати ефективне планування власної роботи й діяльність учнів на уроці;
- виявляє самостійність та ініціативність при плануванні уроків географії.

конструктивні:

- уміє визначити й обґрунтувати мету, зміст уроку, методи й прийоми навчання;
- уміє скласти розгорнутий конспект уроку географії з відображенням діяльності вчителя та учнів на уроці;

процесуальні:

- вільно володіє матеріалом уроку, не припускається мовленнєвих помилок;
- уміє використовувати на уроках різні методи активізації пізнавальної діяльності учнів;
- володіє вміннями оцінювати рівень знань, умінь і навичок учнів з географії відповідно до чинних норм;

гностичні:

- уміє здійснювати аналіз відвіданих уроків географії у різних аспектах;
- уміє аналізувати власну діяльність, оцінювати результативність проведеного уроку і вносити необхідні корективи;
- уміє оформити конспект уроку згідно з вимогами;

комунікативні:

- безконфліктно спілкується з учнями;
- має бездоганне літературне мовлення;
- уміє правильно реагувати на зауваження, що виникають у процесі діяльності.

8-11 балів ставиться, якщо студент:

- добре володіє знаннями з географічних дисциплін та методики викладання географії, проте вони не досить глибокі;
- володіє знаннями та методикою використання сучасних технологій навчання на уроках географії;
- ефективно застосовує різні методи, прийоми і засоби навчання географії;
- володіє методикою організації навчально-виховної роботи з географії з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

У студента розвинені професійні компетенції:

проектувальні:

- уміє здійснювати планування власної роботи й діяльності учнів на уроці;

конструктивні:

- уміє складати розгорнуті конспекти уроків, проте виконує це не самостійно, а з допомогою методиста чи вчителя;
- уміє обґрунтувати мету, зміст, однак не завжди добирає ефективні методи й прийоми навчання;

процесуальні:

- вільно володіє матеріалом уроку, проте припускається окремих мовленнєвих огріхів і не завжди помічає їх у мовленні учнів;
- уміє використовувати на уроках методи активізації пізнавальної діяльності учнів, проте вибір їх обмежений;

- не завжди повною мірою реалізує мету й завдання уроку;
- володіє вміннями оцінювати рівень знань, умінь і навичок учнів з географії відповідно до чинних норм;

гностичні:

- уміє здійснювати аналіз відвіданих уроків географії;
- в основному вміє аналізувати власну діяльність, але припускається незначних огріхів при оцінюванні результативності проведеного уроку і внесенні до їх змісту необхідних коректив;
- уміє оформити конспект уроку географії відповідно до чинних вимог, проте при цьому припускається незначних помилок у формулюванні мети, завдань, доборі прийомів роботи тощо;

комунікативні:

- безконфліктно спілкується;
- уміє правильно реагувати на педагогічні ситуації, що виникають у процесі діяльності.

4-7 балів ставиться, якщо студент:

- демонструє достатню глибину знань з географічних дисциплін та методики викладання географії;
- має уявлення про сучасні технології навчання географії;
- розуміє особливості застосування різних методів, прийомів і засобів навчання географії;

У студента розвинені професійні компетенції:

проектувальні:

- має незначні труднощі у плануванні власної роботи й діяльність учнів на уроці;
- виявляє самостійність, але мало творчого підходу та ініціативності при плануванні роботи на уроці.

конструктивні:

- має незначні труднощі при визначенні й обґрунтуванні мети, змісту, методів та виборі засобів навчання географії;
- при укладанні конспекту уроку припускається незначних помилок, при цьому конспект носить характер розгорнутого плану;

процесуальні:

- на достатньому рівні володіє матеріалом уроку, але припускається мовленнєвих помилок, іноді не помічає помилок у мовленні учнів;
- на уроках застосовує методи активізації пізнавальної діяльності учнів, але їх арсенал не багатий;
- повною мірою реалізує мету й завдання уроку;
- не завжди аргументує оцінювання рівня знань, умінь і навичок учнів;

гностичні:

- демонструє достатній рівень сформованості умінь аналізу відвіданих уроків;
- вміє аналізувати власну діяльність, оцінювати результативність проведеного уроку, але не завжди реагує на зауваження вчителя, методиста;
- при оформленні конспекту уроку припускається незначних відступів від вимог;

комунікативні:

- у процесі спілкування з учнями уникає конфліктних ситуацій;
- іноді неправильно реагує на зауваження вчителів, методистів.

1-3 бали ставиться, якщо студент демонструє недостатню глибину знань:

- з географічних дисциплін та методики викладання географії;
- про сучасні технології навчання географії;
- про різні методи, прийоми і засоби навчання географії;

У студента розвинені професійні компетенції:

проектувальні:

- має певні труднощі у плануванні власної роботи й діяльність учнів на уроці;
- не виявляє самостійності й ініціативності при плануванні роботи.

конструктивні:

- не завжди й точно визначає й обґрунтовує мету, зміст, методи й засоби навчання географії; не вміє встановити конкретні завдання уроку;
- при укладанні конспекту уроку значною мірою послуговується опублікованими у фахових виданнях методичними матеріалами, при цьому конспект носить характер розгорнутого плану;

процесуальні:

- частково володіє матеріалом уроку, припускається грубих мовленнєвих помилок, не помічає помилок у мовленні учнів;
- на уроках рідко застосовує методи активізації пізнавальної діяльності учнів;
- не повною мірою реалізує мету й завдання уроку;
- не завжди аргументує оцінювання рівня знань, умінь і навичок учнів;

гностичні:

- демонструє фрагментарні вміння при виконанні аналізу відвіданих уроків;
- вміє аналізувати власну діяльність, оцінювати результативність проведеного уроку, але не завжди реагує на зауваження вчителя, методиста;
- при оформленні конспекту уроку припускається незначних відступів від вимог;

комунікативні:

- у процесі спілкування з учнями іноді провокує конфліктні ситуації;
- не завжди правильно реагує на зауваження вчителів, методистів

Критерії оцінювання звіту про проходження практики

4-5 балів ставиться, якщо звіт має розгорнутий характер, складений з дотриманням загальної схеми. У звіті відображені всі напрямки і види діяльності, наявні власні приклади тощо. Звіт має логічну та послідовну побудову. Висновки ґрунтовні та аргументовані. Відсутні фактичні, методичні, орфографічні, граматичні та стилістичні помилки.

2-3 бали ставиться, якщо звіт має достатньо розгорнутий характер, складений з дотриманням загальної схеми. У звіті відображені всі напрямки і види діяльності, наявні окремі приклади тощо. Звіт має послідовну побудову, але місцями порушена логіка викладу. Висновки ґрунтовні, але недостатньо аргументовані. У звіті відсутні фактичні, методичні, орфографічні, граматичні, але наявні незначні стилістичні помилки.

1 бал ставиться, якщо звіт має нерозгорнутий характер, складений з порушенням загальної схеми. У звіті відображені не всі напрямки і види діяльності, відсутні приклади тощо. Порушена логіка викладу. Висновки не достатньо ґрунтовні або відсутні. У звіті наявні значні фактичні, методичні, орфографічні, граматичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання календарно-тематичного планування з географії

4-5 балів ставиться, якщо календарно-тематичне планування оформлене з дотриманням всіх вимог, має розгорнутий характер. До кожного уроку підібрані різноманітні методи, прийоми та засоби навчання. Домашні завдання розписані детально та мають диференційований характер. У плануванні відсутні фактичні, методичні, граматичні та орфографічні помилки.

2-3 бали ставиться, якщо календарно-тематичне планування оформлене з дотриманням вимог, але суттєві недоліки. До кожного уроку підібрані одноманітні методи, прийоми та засоби навчання. Домашні завдання не розписані детально і не мають диференційованого характеру. У плануванні наявні не грубі фактичні, методичні, граматичні та орфографічні помилки.

1 бал ставиться, якщо календарно-тематичне планування оформлене без дотримання всіх вимог. Методи, прийоми і засоби навчання не вказані. Домашні завдання не диференційовані. У плануванні наявні грубі фактичні, методичні, граматичні та орфографічні помилки.

Критерії оцінювання аналізу та самоаналізу уроку

Враховується:

1. Повнота аналізу методичних аспектів уроку.
2. Здатність студента до аналізу, синтезу, оцінки реалізації дидактичного потенціалу уроку.

3. Уміння студента узагальнювати, робити висновки та рекомендації щодо підвищення дидактичних можливостей уроку.

4. Чіткість та послідовність викладу змісту аналізу уроку. Орфографічна та стилістична грамотність.

9-10 балів ставиться, якщо аналіз (самоаналіз) уроку здійснено з дотриманням плану аналізу уроку. Аналіз уроку має розгорнутий характер. Глибоко проаналізовано мету, завдання та всі структурні елементи уроку. Висновки чіткі, ґрунтовні та аргументовані. Наявні рекомендації щодо необхідності внесення коректив з метою поліпшення змісту або сценарію проведення уроку.

7-8 балів ставиться, якщо аналіз (самоаналіз) уроку здійснено з дотриманням плану аналізу уроку. Аналіз уроку досить розгорнутий, але відсутні приклади, не проаналізовано всі структурні елементи уроку належним чином. Висновки чіткі, але не досить аргументовані. Рекомендації щодо поліпшення змісту або сценарію проведення уроку дуже короткі.

5-6 балів ставиться, якщо аналіз (самоаналіз) уроку здійснено з дотриманням плану аналізу уроку. Аналіз уроку недостатньо розгорнутий, відсутні приклади, не всі етапи уроку детально проаналізовані, не зазначено використані методи і прийоми навчання на окремих етапах уроку. Висновки не зовсім чіткі, не досить аргументовані. Рекомендації щодо поліпшення змісту або сценарію проведення уроку дуже короткі або відсутні.

3-4 бали ставиться, якщо аналіз (самоаналіз) уроку здійснено з порушенням плану аналізу уроку. Аналіз уроку нерозгорнутий. Згадуються лише окремі етапи та методи навчання. Висновки мають загальний характер та не аргументовані. Відсутні рекомендації щодо необхідності внесення коректив до змісту або сценарію проведення уроку.

1-2 бали ставиться, якщо аналіз (самоаналіз) уроку здійснено без дотриманням плану аналізу уроку. Аналіз уроку недостатньо розгорнутий, відсутні приклади, етапи уроку не виділяються, вказано лише окремі методи навчання. Висновки короткі, нечіткі або відсутні.

Критерії оцінювання доповіді студентів на підсумковій конференції

Враховується:

- науковість;
- володіння фактичним матеріалом;
- забезпечення контакту з аудиторією;
- дотримання регламенту;
- врахування вікових особливостей учнів;
- мовленнєва культура.

4-5 балів ставиться, якщо студент довів актуальність теми науково-дослідної роботи, вдало обрав методiku роботи, якісно виконав весь обсяг робіт. При цьому студент продемонстрував високий рівень самостійності та ініціативності. Результати виконаної роботи ґрунтовні, наочні та мають практичний характер. Доповідь на звітній конференції вирізняється глибиною розкриття проблеми, логікою та послідовністю викладу, наявністю прикладів з особистого досвіду, обґрунтованими висновками. Доповідь супроводжується мультимедійною презентацією. У доповіді відсутні фактичні, методичні, мовленнєві та стилістичні помилки.

1-3 бали ставиться, якщо студент не повною мірою довів актуальність теми науково-дослідної роботи, не зовсім вдало обрав методiku роботи, не зовсім якісно виконав весь обсяг робіт. При цьому студент продемонстрував низький рівень самостійності та ініціативності. Результати виконаної роботи мають практичний характер, але недостатньо обґрунтовані та наочні. У доповідь на звітній конференції тема розкрита не достатньо глибоко, порушена логіка викладу, присутні лише окремі приклади. Висновки не зовсім правильні або недостатньо аргументовані. Доповідь не супроводжується мультимедійною презентацією. У доповіді наявні фактичні, методичні, мовленнєві та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання індивідуального творчого завдання:

1. Повнота розкриття питання.
2. Розуміння студентом теми.

3. Опрацювання достатньої кількості джерел.
4. Чіткість та послідовність викладу думок, аргументованість висновків.
5. Орфографічна та стилістична грамотність

Шкала оцінювання педагогічної практики

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	зараховано
74-81	C	
64-73	D	зараховано
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного проходження практики
0-34	F	не зараховано без можливості повторного проходження практики

10.Рекомендована література

Основна

1. Дидактика географії : монографія (електронна версія) / В. М. Самойленко, О. М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, І.О. Діброва. – К. : Ніка-Центр, 2013. – CD, ISBN 978-966-521-619-3. – 570 с
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навч. посіб. / Ілона Миколаївна Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. – Київ: Академ.видав, 2012. – 352 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник. – Київ: Академ.видав, 2015. – 304 с.
5. Довгань Г. Д. Інтерактивні технології на уроках географії. – Х.: Вид. група „Основа”, 2005. – 128 с.
6. **Інноваційні** технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. – К. : НТУ, 2017. – 172 с. // <https://ukreligieznavstvo.wordpress.com/2019/01/18/itn/>
7. Освітні технології навчання: Навч.-метод. посіб. / За ред. О. М. Пехоти. – К.: Видавництво А.С.К., 2003.– 255 с.
8. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К.: Видавництво А.С.К., 2004. – 191 с.
9. Пехота О. М., Кіктенко А. З., Люмбарська О. М. Освітні технології : навч.-метод. посібник. – Київ: А.С.К., 2001. – 256 с.
10. Самойленко В. М. Дидактика географії : Монографія / В. М. Самойленко, О. М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, О. Ф. Надтока, І. О. Діброва. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 586 с.
11. Технологічний підхід в освіті / Настільна книга педагога : посіб. для тих, хто хоче бути вчит.- майстром / упоряд. : В. М. Андреева, В. В. Григораш. – Х. : Основа, 2006. – С. 237–284.
12. Загальна методика навчання географії : підручник [з грифом МОНМС України] / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна. – К. : ДНВП "Картографія", 2012. – 512 с.
13. Корнеєв В.П. Технології в навчанні географії / В.П. Корнеєв. – Х.: Основа, 2004. – 112 с.
14. Михайліченко М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навчальний посібник. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016 – 583 с.
15. Самойленко В. М. Дидактика географії : Монографія / В. М. Самойленко, О. М. Топузов, Л.П. Вішнікіна, О. Ф. Надтока, І. О. Діброва. – К.: Педагогічна думка, 2014. – 586 с.
16. Самойленко В.М. Навчання географії : Понятійно-термінологічний словник (з грифом МОН України, електронна версія) / В.М.Самойленко, Я.Б.Олійник, Л.П.Вішнікіна, І.О.Діброва. – К.: Ніка-Центр, 2015. – 352 с. – Електронний ресурс / Спосіб доступу: <http://www.geo.univ.kiev.ua/images/samojlenko.pdf>

17. Допоміжна

18. Баліцька Н.Г. та ін. Використання інтерактивних технологій навчання в професійній підготовці майбутніх учителів: Монографія / За заг. ред. Н.С.Побірченко. -К.: Наук, світ, 2003.-138с.
19. Варфоломеева І. Проектне навчання як умова розвитку пізнавальних інтересів у профільній школі / І. Варфоломеева // Географія та основи економіки в школі. – 2009. – № 9. – С.37-39.
20. Величко О.А. Інтерактивне навчання – умова формування окремих груп учнівських компетентностей / О.А. Величко // Географія. – 2010. – № 2. – С.5-8.
21. Врублевська М. О.Секрети успішного уроку географії. – Х.: Вид. група „Основа”,2005.– С. 52-110.
22. Герасимюк Т.О. Особливості застосування інтерактивних методів та технологій на уроках географії / Т.О. Герасимюк // Географія. – 2009. – № 22. – С.14-18.
23. Діяльнісний підхід у викладанні географії : досвід учасників конкурсу "Учитель року" / уклад. Є.І. Науменко. - Х. : Основа , 2012. - 95С.
24. Інтелектуальні ігри на уроках географії / Уклад. В.О.Ніколаєнко. - Х. : Основа , 2011. - 127с. -(Б-ка журналу "Географія". Вип.10(94)). -
25. Корнеєв В. П. Освітні технології в процесі вивчення географії // Географія – 2006– № 20–С.2–9.
26. Кравець О.М. Навчання географії за проектною технологією / О.М. Кравець // Географія. – 2007. – № 2. – С.16-22.
27. **Маслова Н. М.** Сучасні освітні технології у викладанні географії : Навчально-методичний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / Н. М. Маслова. – Кропивницький, 2019. – 101 с.

28. **Маслова Н. М., Костючик Ю.** Модель змішаного навчання як педагогічна інновація на уроках географії / Н. М. Маслова, Ю. Костючик // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Стратегії інноваційного розвитку природничих дисциплін: досвід, проблеми та перспективи» (м. Кропивницький, 21 березня 2019 р.) // Збірник наукових праць. – Кропивницький. – ЦДПУ, 2019.
29. **Маслова Н. М., Мирза-Сіденко В. М.** Застосування інтерактивних технологій навчання на уроках географії як спосіб підвищення рівня пізнавальної активності учнів України / Н. М. Маслова, В. М. Мирза-Сіденко // Наукові записки. – Випуск 185. – Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. – С. 135-140.
30. **Маслова Н. М.** Педагогічна практика в школі: Навчально-методичний посібник з педагогічної практики для студентів географічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів / Н. М. Маслова, Т. О. Кравцова, І. Л. Уличний, Н. О. Пасічник. – Кіровоград, 2014. – 104 с.
31. **Маслова Н. М.** Педагогічна практика в школі: Навчально-методичний посібник з педагогічної практики для студентів географічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів. Видання друге, перероблене і доповнене. / Н. М. Маслова, Т. О. Кравцова, І. Л. Уличний, Н. О. Пасічник. – Кіровоград, 2015. – 128 с.
32. Наконечнюк В.В. Групова навчальна діяльність – інструмент продуктивного навчання / В.В. Наконечнюк // Географія. – 2011. – № 13-14. – С.67-69.
33. Олійник В.О. Система педагогічної освіти та педагогічні інновації / В.О. Олійник // Директор школи, лицею, гімназії. – 2001. – № 4. – С.61 – 69.
34. Павленко І.Г. Ділові ігри на уроках географії / І.Г. Павленко // Географія. – 2009. – № 13-14. – С.2-8.
35. Стадник О.Г. Метод проектів у навчанні географії / О.Г. Стадник // Географія. – 2007. – № 2. – С.3-12.
36. Терно С.О. Теорія розвитку критичного мислення сучасна методологічна основа історичної освіти. Особистість в єдиному освітньому просторі. Збірник наукових тез. Запоріжжя, 2012. С. 92-94. URL::<http://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/125.ukr.html>
37. Технології формування критичного мислення на уроці географії / Н.С. Колосова, Н.В. Вукіна, Н.П. Дементієвська, В.М. Макаренко, О.О. Туманцова; упоряд. Н.С. Колосова. – Х.: Вид. група "Основа", 2008. – 126 с. (Б-ка журн. "Географія"; "Вивчаємо сучасні технології навчання" Вип. 6 (54))
38. Фаріон Л. Навчальна ігрова діяльність на уроках географії / Л. Фаріон // Географія та основи економіки в школі. – 2011. – № 7-8. – С.16-23.
39. Zaidi S.M. Modern Teaching of Geography - Anmol Publications Pvt. Limited, 2005. - 322 p.
40. Semina I. A. Primenenie innovacionnyh metodov obuchenija geografii v vysshej shkole [The application of innovative methods of teaching geography in higher school]. Integracija obrazovanija = Integration of Education. 2015, vol. 19, no. 2, pp. 100-108.
41. Methods of teaching geography // http://ddceutkal.ac.in/Syllabus/MA_Education/Education_Paper_5_GEOGRAPHY.pdf
42. Filonenko, O., **Maslova, N.**, Mirza-Sidenko, V., Voloshina, O., & Demchenko, V. (2021). Actualization of Distance Learning in Comparison with Traditional Forms of Education in Conditions of Quarantine Security Measures. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 13(3), 468-478. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/462>.

Методичне забезпечення

Матеріали в навчальному класі "Пропедевтична практика з фаху" на освітній платформі Google Classroom
<https://classroom.google.com/c/NTU5MDMyNzY4NTUy?hl=uk&cjc=sfdwnnt>)

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт міністерства освіти і науки, молоді та спорту України // <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/>
2. Офіційний сайт інституту інноваційних технологій і змісту освіти // <http://iitzo.gov.ua/>
3. Методичний портал // <http://metodportal.net/node/581>
4. Учитель географії // <http://vadilla.moy.su/>

5. Всеосвіта.. Спільнота активних освітян. // <https://vseosvita.ua/>
6. Освітній проєкт “На урок” // <https://naurok.ua/>
7. Coursera // <https://www.coursera.org>
8. EdEra // <https://www.ed-era.com>
9. PROMETHEUS. Найкращі онлайн-курси України та світу // <https://prometheus.org.ua/>
10. Географіка. Географічний портал. // http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/metodika_vikladannja_geografiji
11. Географія для всіх // http://geo-bav.at.ua/load/urok_geografii
12. Я іду на урок географії // <http://geo-teacher.at.ua/>
13. Географія & Історія / Навчально-методичний сайт ПрАТ «Інститут передових технологій» // <http://osvitanet.com.ua/>
14. Geo-klass.at.ua // <http://geo-klass.at.ua/>
15. Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського // www.nbu.gov.ua
16. <http://www.earth.google.com>
17. Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі // <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/14608/1/MonPaluch.pdf>

11. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).

Примітки:

- *Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом закладу вищої освіти і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролю.*
- *Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні кафедри і затверджується завідувачем кафедри.*
- *Формат бланка – А4 (210^х297 мм).*